

ZENSKA STRANKA - ZEST
BEOGRADSKI ZENSKI LOBI
FEMINISTIČKA GRUPA "ZENE I DRUSTVO"

NARODNOJ SKUPŠTINI REPUBLIKE SRBIJE

Zahtevamo da Narodna Skupština Republike Srbije osnuje
Ministarstvo za žene.

I

U Skupštini Republike Srbije nalazi se najmanji broj žena u čitavoj Evropi. Četiri žene ili 1,6% su sasvim neadekvatan broj i procenat za zastupanje posebnih interesa preko polovine stanovništva ove Republike. Sastav prve višestranačke skupštine Republike Srbije obelodanio je političku potčinjenost žena i dominaciju patrijarhalnih vrednosti. Teško je zamisliti razvoj demokratije koja se zasniva na patrijarhalnom modelu.

Osnivanje Ministarstva za žene predstavljalo bi akt dobre volje prve višestranačke skupštine da se zahtevi, interesi i potrebe žena uzmu u obzir i da se ženama otvori put preko koga se mogu obraćati vladi Srbije.

Osnivanjem Ministarstva za žene praktično bi kod nas započeo proces sistematske brige o položaju žene, jer se demokratski i ekonomski razvoj društva ne može postići ako je jedan njegov veliki segment duboko nezadovoljan.

Kod nas se poslednjih decenija položaj žene nije bitno poboljšao, čak se u nekim oblastima života pogoršao. Naročito se sa ekonomskom krizom pogoršao položaj žene u radu. Prva posleratna nastojanja na emancipaciji žene nisu sistematski nastavljena.

Jedna moderna država ne može da se uspostavi bez aktivnog učešća svih građana. Patrijarhalni model kod nas suviše poprima oblik primitivnog odnosa prema ženi i ne posmatra je kao samostalnu i punopravnu građanku. Žene su meta nazadnjačkih koncepta društvenog razvoja po kojima se njihovo mesto vidi samo u kući, isključivo u funkciji reprodukcije i održavanja porodice. Postoji tendencija da se ženama ospori niz do sada stečenih prava,

a vidno je i njihovo isključivanje iz političkog života. Kiz zakonskih propisa, koji će se donositi u narednom periodu oduosi se na žene i pošto one nemaju nikakve institucionalne mogućnosti da na to utiču, postoji opravdana bojazan da neće adekvatno izraziti interese žena.

Politička i socijalna marginalizacija žena rezultira i ekonomskim gubicima, jer veliki potencijali ostaju neiskorišćeni. Žene čine većinu nezaposlenih /tri puta više od muškaraca/, nalaze se u gorem materijalnom položaju, teže napreduju u poslu, brže gube posao. Takođe je upadljiv proces feminizacije nekih profesija, po pravilu u niskoakumulativnim granama privrede, sa niskim dohotkom i malom društvenom moći. Polna polarizacija se ogleda i u stručnom obrazovanju, što samo zatvara krug i utemeljuje nepovoljan položaj žene u radu, pa samim tim i u društvu. Ovakvi neželjeni procesi su posledica i potpune nebrige institucija, nedostatka osnovnih istraživanja i bilo kakvog plana.

Kroz celokupan proces socijalizacije, a naročito kroz školski sistem reprodukuje se patrijarhalna podela na muške i ženske polne uloge. Mediji takođe značajno doprinose utemeljenju jenostrane predstava o ženi, što je do te mere uzelo maha da postaje uvredljivo i podstiče sistematsku diskriminaciju, porast nasilja nad ženama i skoro potpuno isključenje žena kao stvaralaca.

Ministarstva za žene postoje u većini demokratskih evropskih država i to je siguran znak demokratizacije društvenih odnosa u tim zemljama. Ministarstvo za žene /odnosno odbor/ postoji i u Evropskom parlamentu i Evropskom savetu.

U Srbiji bi to bilo najmanje što bi se moglo učiniti da se ublaže negativne posledice izuzetno malog broja poslanica u prvoj višestranačkoj Narodnoj Skupštini. Ministarstva za žene stvaraju institucionalne i finansijske pretpostavke da ženska iskustva, potrebe, zahtevi i interesi postanu društveno vidljivi, legitimni, ravnopravno prisutni prilikom rasprava o svim društvenim pitanjima koja se tiču žena.

II

Delokrug rada ministarstva za žene u osnovi bi bio da:

1 - prati i proučava pitanja neposredno vezana za položaj žene u radu, zapošljavanju, profesionalnom napredovanju, zaštiti na radu, naročito u privreanim granama i delatnostima u kojima je velika koncentracija žena, kao i da prati i proučava njihov materijalni položaj.

2 - prati i proučava s ciljem unapređenja ravnopravnost poslova u svim oblastima društvenog života

3 - se stara o poboljšanju položaja žene u porodici

- a/ iskorenjivanjem eksploatacije žene i zalaganjem za ravnopravnu podelu poslova i odgovornosti u porodici
- b/ iskorenjivanjem predrasuda o ulozi žene u porodici
- c/ poboljšanjem kvaliteta predškolskih i školskih dečijih ustanova
- d/ podrškom i širenjem službi S.Ū.S. telefona i organizovanjem skloništa za žene i oecu žrtve nasilja u porodici
- e/ posebnom brigom o samohranim majkama kao i efikasnom uređivanju alimentacije

4 - u neposrednoj saradnji sa nadležnim ministarstvom utiče na menjanje prakse patrijarhalnog vaspitanja i obrazovanja kako bi se prevazišle podela na muške i ženske uloge i zanimanja

5 - podstiče inicijativu za širenjem mreže svih oblika privatnih i društvenih usluga, koje bi olakšale obaveze u kući

6 - da se stara o poboljšanju sveukupne zdravstvene zaštite žene i u tom cilju da:

- a/ organizuje zdravstvene centre za žene sa savetovalištima za zdravstveno prosvetovanje žena
- b/ radi na obezbeđenju boljih uslova za porođaj prilagođen potrebama žene
- c/ obezbedi uslove za dostojanstven i bezbedan pobačaj

7 - predlaže samostalno ili u saradnji sa drugim organima zakone i druge zakonodavne akte koji se odnose posredno ili neposredno na položaj žene

8 - sarađuje sa svim ministarstvima i drugim organima i daje obavezna mišljenja i saglasnost na predloge njihovih zakonodavnih akata, koji mogu imati posledice na položaj žene

9 - pokreće istraživačke projekte vezane za upoznavanje problema života žena radnica, poljoprivrednica, domaćica i žena iz drugih društvenih grupa

10 - inicira i podstiče pokretanje ženskih studija u raznim obrazovnim i kulturnim institucijama

11 - utiče na stvaranje slike žena u medijima i bori se protiv svakog oblika diskriminacije, zloupotrebe i vređanja žena u celokupnom javnom životu.

12 - se stara o prosvetivanju i poštivanju kulturne aktivnosti u cilju samoosvešćivanja žene, kao bitnog činioca emancipacije i razvoja ženskog stvaralaštva

13 - saraduje sa svim ženskim organizacijama i grupama i obavezno traži njihovo mišljenje o pitanjima o kojima se odlučuje

14 - se stara o doslednom sprovođenju ustava, zakona, propisa i mera iz svog delokruga

15 - prati na teritoriji Republike Srbije primenu međunarodnih konvencija i stara se o njihovom doslednom sprovođenju

16 - saraduje sa odgovarajućim vladinim i nevladinim organizacijama na međunarodnom nivou u cilju poštovanja i daljeg unapređivanja prava žena kao osnovnih ljuaskih prava

17 - da obavlja sve druge poslove koje mu Skupština Srbije i vlada daju u zadatak.

Uvereni smo da bi osnivanje Ministarstva za žene uticalo na punije i kvalitetnije učešće žena u političkom i društvenom životu i time unapredilo demokratske procese u našem društvu i poboljšalo sveukupni kvalitet života.

Ženska Stranka - ŽEST
Nadežda Ujević

Beogradski Ženski Lobi

M. Božić

Feministička grupa
"Žene i Društvo"

Nadežda Ujević

Beograd, 21.01.1991.